

774

מדינת ישראל
הכנסת

מא.

פרוטוקול מס. 27
מישיבת ועדת העבודה
סיום ד"כ"א באב תשי"ב - 20.8.52
בשעה 10:00

חברי הועדה:

נרכח ים :

- היו"ר ע. גוברין
- א. סוסטאק
- ג. סברסקי
- א. תבורי
- ס. בז'רנו
- א. טסופ
- ה. בדגד
- ד. בטסוני

סגן יו"ר:

מר עילם - מטעם משרד העבודה.

היו"ר ע. גוברין:

אני פותח את הישיבה.
אני מציע שכסיכום הבידור בענין הסיכון

לעולים נקבל את ההחלטות הבאות:

- א. לעודד את משרד העבודה להמסין בסיכון לעולים
- ב. לתת תוקפי מוסרי-ציבורי, שלפולסים לא יהיה מקום בסיכון זה.
- ג. יש לתת זכות קדימה למכנים לעולים ~~שנכנסו~~ להתישבות.
- ד. להמליץ בפני משרד העבודה כי ינסה להעלות תכנית כוללת לשנה שבתיים, בה תבחן היכולת הכספית של המדינה לחללא את המעברות מתוך שמירה קפדנית על העיקרון שקבענו בוועדת העבודה על פיתוח האוכלוסיה.

ה. להפנות תשובת לב משרד העבודה, כי מן החובה, לאור הנסיכון שהיה בשנה שעברה בקשר עם הסתפוזות, לעשות את כל האמצעים האפשרויות שיטובו על מנת שלא יקרה מה שקרה בשנה הקודמת, אם יהיו סתפוזות.

מסקנות

אני מציע להוסיף מעיף ו' להחלטות: לעודד את חברות הטיכון שפועלות בצורות עם משרד העבודה, להמשיך בעבודתן וכן לבקש את משרד העבודה שיחייב את ההסדר עם החברות הסובות.

המצב הוא כזה, שיש כמה עונות משרד העבודה והמסעלה בכלל בשטח הטיכון, לחברות ישנן אפשרויות יותר גדולות מאשר למסעלה בשטח סטויים. ובעזרת המסעלה יכלו חברות הטיכון לבצע מפעלים גדולים. אבל מאד שכלעט עברה השנה ולא נעשה שום דבר, כי ישנן חברות שיש להן קרקע מוכן, תכנית מוכנות וחלק מהחברים נמצא כמחסנים. והחברות צריכות לשלם מס יתר ואין להם, כי אין עושות שום דבר, בו הזמן שבין העולים ישנם כאלה שיש להם כסף, אך לא יודעים על כך למסעלה ואף לא לסוכנות אלא רק לחברות הטיכון. מולם כשאין הסדר בין החברות והמסעלה, לא התחילו החברות לבנות בשנת 1952 אף יחידת דיוור אחת. לחברות ישנן תכניות על 1400 יחידות דיוור, יש להן קרקע אך חסר להן טלם. אם לאחר שטר עילם יבוא בדברים עם כל חברה וחברה ויכתוב למר דיסה, שיסחרר את החברים, היעלים המכשול של החברים. נוסף לכך דרוש שטר דיסה יבטיח לתת משכנתא על מספר סטויים של יחידות. אם יהיו שני הדברים האלה חברות אלו תוכלנה להקים חלק חשוב של הצטל המוטל על המסעלה בשטח הטיכון.

מר עילם:

מאחר שמאז שדובר כאן על הטיכון - לפני שבועיים - חלו כמה תפורות, הייתי רוצה לפני שאתם מפסיקים לצייר את התמונה כפי שהיא כיום.

לאחד באפריל שנה זוץ היו בנניה, מחוץ להתישבות, כ-17 אלף יחידות דיוור בבתי קבע על ידי החברות ועל ידי מגף הטיכון כאחד. בין מפריל לאוגוסט נכנסו לגור בבתיים 6000 משפחות. 11 אלף יחידות דיוור הן בשלבים שונים של אבניה. יש לשער שעד סוף ספטמבר יכנסו לגור בעוד 4000 דירות. באו לאוקטובר ישארו 11 אלף דירות בשלבי בניה שונים וכ-500 ייגמרו באופן ודאי בפרק זמן זה. יכול להיות שלקראת עונת הגשמים, או לקראת ה-1 בינואר ישארו 4000 דירות, שמחציתן ייגמרו במשך החורף וכ-2000 יישארו בתהליך גמר עד לחודשים אפריל - מאי. לשיעורים אלה מנסה להשיג הדוברים, מחובבים, מאלה שיצאו את המעברות, ומאלה המסתייבים לזכות להשתכן וכו'.

אם פתחנו את השנה הזאת בשארית של 17 אלף יחידות באבודה, ו-15 אלף מהם מסתרו לעולים למצוריים, הרי נפתח את השנה הבאה בשארית של כ-2000 יחידות. עכשיו, פה יהיה המזון של הפעולה השוטפת לקראת השנה הבאה? 250 בתיים מוכנים ויוקטוקתקציב זה בהתישבות ובמוטבי העולים. חלק מהאנשים יושב כבר על הקרקע בטיכון מדעי, חלק עם אירבונים שאריכים לעלות על הקרקע בשבועות או בחודשים הקרובים. לא אגיד, שאם יגמרו את 4760 יחידות, יהיה סיוכוי שכל המתישבים יגורו בבתאם. יתכן מאוד, שלגבי השנה הבאה טוב פעם נמצא חלק מן המתישבים יושב בצורה ארעית ובלתי קבועה. להתישבות יינתנו עוד כאלף בתי עץ או צריפים, ולפי החלוקה הבאה: 500 מבני עץ יינתנו לקיבוצים הוותיקים לשם קליטת נוער שנא מצפון אפריקה, נוער בני 16-17, וחלק יוצא המעברות, נוער מובגר שנכנס להכשרה. אין זה חופף את המושג עליית הנוער, זוהי פורמציה אחרת. המימכוון ל-2000 בני נוער שנקלטו וייקלטו בהתישבות החקלאית הקיימת.

כ-3000 צריכים יינתנו למטובי עוליה לאשלמות, כיוון שיסנה אפשרות לכמה יושבים להוסיף אשלמות של מתישבים. ועוד כ-2000 יינתנו לקיבוצים צעירים העולים או עלו על הקרקע בישובי משלט. יתכן ש-2000 אלה יוחלפו באריתים. כלומר, 5700 יחידות ניתנות להתישבות, וזה כ-5000 באורח קבע, ו-750 מבנה עץ. במקביל לזה משתכנים אחרים בבייני קבע. מאידך יהיו 5700 יחידות מחוץ לאיזור ההתישבות, ו-2500 באמצעות החברות, ואלה הם יחידות שהחברות הורשו לבנות על ידי התקדמות עם העולים. 1200 יחידות יבנו על ידי אגף בנין קבע. במקומות מרוחקים ייבנו עוד כ-2000 בתי עץ פנימיים. כלומר, ביחד זה 5700 יחידות, כך שהמספרים הם שקולים.

אם זכור לכם מן הסקירה הקודמת, שדובר
אלה בחודש יולי על 9500 משפחות היושבים עדיין באהלים, ...

ג. טברסקי: בפעם הקודמת שמענו על 11,500 אהלים.

מר אלם: אם שמעתם על 11,500 ואח"כ על 9500, הרי עכשיו יושבים באהלים כ-8000. הפדונגות היטירה של החלפת אהלים בטכני עץ צומצמת מן המספר שדובר עליו בשעתו למספר הסומם על ציר של 5000.

הי"ר ע. גוברניו: מה הם שמות המקומות בהם ייבנו אהלים?

מר עילם: זה ענין מורכב מאד, אבל אנו מקוימו שזה יסתדר. אולם ברצוני להגיד לחברי הועדה, שהמעבר הזה שאני מדבר עליו עכשו, לא לתת אהל או צריף, אלא לתת למכסלים האנשים הרוצים ללכת להתישבות, להעתיק את בתי הקבע עם הזנות גיאוגרפיות מרחיקות, יש בזה חשש שלא כל האהלים יוחלפו בבתיים, אם נחשוב אמצע חודש פברואר כתאריך שמתחיל לרדת גשם, הרי לא ממש שהגשם יפסוף על גבות ולא על אהלים. יתכן שחלק מהמספחות יסארו באהלים עוד מספר שבועות, כגבול דצמבר, על מנת שיכשר לבתיים, אבל זה יהיה באותם המקרים שלא רק סיקול דעת שאומר שיותר לו לאדם או למשפחה לשבת עוד חודש או ששה שבועות באהל ואחר כך להכנס לבתקבע, אלא גם על דעת הנוגעים בדבר. נכון, שהגשם הראשון שיירד יקשה על יושבי האהלים, אבל תוך שבועות מעטים אחרי זה יכנסו לבתיים, זה יכול להשפיע לגבי המספר. אם ברבע זה יושבים באהלים 8000 משפחות, יכול להיות שדבר זה יהיה נוגע לאלף וכמה מאות משפחות שבאזור מסויים יקבלו את הדיור.

השאלה, כיצד יצליחו לעמוד בזה. אמרנו שיום אדם לא יקבל מפתח לדירה אלא אם ימסור את האהל הריק. אם אהלנו יהיה תפוס תעמוד לפנינו הברירה, להכנס לגור בדירה יחד עם הפולס, אם היתה טוב לטבת בצורתא באהל יטבו ביחס בבית או בצריף, ואם זה רק - יסארו שניהם באהל.

ב. אמרנו שכולם ישתתפו בכסף, וראינו רוצה להטביר זאת כעת. אלה שיוכיחו שאין באפשרותם לשלם, יקבלו הלואה, ולא יהיה הבדל בכניסה בין מישהו שיש לו אפשרות לשלם ובין מי שאין לו.

ג. טברסקי: מהו התשלום המנימלי?

מר עילם:

בין 150 ל-600 לירות, אבל יאזן הבדלים
בהתאם למקומות. נוסף לזה ישלם שכר
דירה, ואם זה בית, זה יסמך לצורך קניית הבית.

התאסנו עם האוצר שהכסף מתשלומים אלה לא
יחזור להכנסות האוצר, אלא יסמך בידנו כאמצעי לתוספת עלייה. זכור לכם שתקציב
הפיתוח מזכיר בהכנסות סכום כסף מטכירת בתים. לא זו הכוונה. במידה שיימכרו
בתים שהעולים יושבים בהם, ויתרכזו איכס מליונים לירות, זה יכנס לאוצר
כאחד המקורות לטיטון תקציב הפיתוח. אולם הכסף שיכנס מסכומים אלה, שאנו
מעריכים את זה בקרוב ל-2,5 מליון לירות יחזור לאגף הסיכון לסימבטוח זה
החלטנו לעשות את ההפכה בין הסיחה הראשונה בוועדת העבודה לפני מספר
שבועות לבין מה שאני אומר עכשו.

ברור שלאחר שחלק מהיושבים באתלים,
יכנסו לבתים ישארו עוד רבבות מטפחות היושבות לא באתלים אלא בכל המבנים
הארעיים הבלתי רצויים, שכוח עמידתם הוא מועט וכומר המגורים טבהם אינו
רצוי.

תוך השבועות הקרובים נסיים את התכניות
לחיטול המעברות. אני סבור שעם חידוש העבודה בכנסת, נוכל לתת לוועדת
העבודה ביאורים מסצים על הפעולה שאנו מתכוונים לעשות בסנתים הקרובות
לחיטול המעברות הנותרות על כל צורותיהן, על סנת שכל המושבים מעתה
ולהבא יכנו בהדרגה לגור בתים. ברור שתכנית זו, הכוונה שתהיה
אכסולוסיבית עם השתתפות העולה, גם כן על פי כסף של עצמו ובעזרה מסויימת
בהלוואות. המעטה כולו או רובו יבוצע באמצעות חברות הסיכון הצפופרות.
אם כן, הסטאלה או הנקודה שהכניס כאן טר סטופ ביחס לחברות תלויות במידת.
הכוח הכספי שינתן למעטה זה. אם נלך על פי הטצבים הרוטינים ובחושב אפילו
שתקציב הפיתוח יוגס ויוקסם באפריל, הדי כל ימות הקיץ לא תהיינה דירות
לעולים פרט לאותן הדירות מהטארית של 4000, ועד מאוחר בסתו לא תצבנה
סום דירות. זהו מצב חסור, חסור סאד. מיטהו היה טגנת אותנו, שיט איזה
טרס בלתי נגסר של בנין, ולתאריך מסויים אין דירות. הטרס אמנם לא נגסר,
אבל אנו הבטחנו שלל חודש יהיו בין 1000 ל-2000 דירות לפסירה לעולים.

אני אומר זאת לא כדי לגרום לכם עגמת
נפש, אלא כדי שאם נבוא בסתו, בחודש ינובטבר ונביא בפניכם את התכנית החדש
נביא גם מטאלה לאפטר לנו לא רק לעסוק בתכניות, סופוגרפיה ופרצלציה, אלא
גם לפתוח בעבודת פיתוח, וגם שנהיה מודעים לעשות קטר של קבע עם החברות
ודרך החברות עם העולים כדי שיהיה ברור שבמקום פלונג תבנה חברה מסויימת
מספר מסויים של בתים ועולים אלה ואלה מתקשרים אתה, ודבר זה מחייב כבר.
יתכן שזה לא יחייב שיקציבו לנו כסף במקדמה, אבל יאסרו לנו טצב ליגלי
של פעולה. אם זה לא יהיה ברור, שהתכנית של סנתים תהיה אמנם תכנית של
סנתים, אבל הפעולה תעשה בסנתים שלוש.

ד. בסתובי:

ברצוני להציע הצעה לסדר. סמענו מספר מסויים
של הרצאות ואינפורמציה על הטצב בארץ,
מצב האבטלה והתעסוקה. ההגיון מחייב שעכשו יש לקיים בידור. אני מציע
שנעשה זאת.

היו"ר ע. גוברין:

את זאת בדיוק אנו עושים.

ד. בסתובי:

אני אתחיל בבירור ואחר כך אגיע למסקנות.
קודם כל ברצוני לציין שביטיבה הראשונה
לאחר סמענו את נציגי מסרד העבודה מר גבעון ומר עילם, סאלתי כמה סאלות,
אן עד היום לא קבלתי תשובה.

היו"ר ע' גוברין:

העברתי את השאלות למסדר העבודה.

ר. גמלני:

בהרצאות השונות שמענו על המצב במעבדות, תיאור תיאורטי על עיני התכנון הכללי של ההתייבות של תושבי המעבדות ואחר כך על שאלות פיזור וביכוח. כן שמענו הרצאה על התעסוקה בענפי חקלאות שונים.

עכשו המצב הוא כזה: קודם כל ישנו צמצום מתמיד בהולך בעליה, ולעומת זאת ישנה אבטלה הצוברת והולך. וזאת מראים גם המספרים הסטטיסטיים. לדעתי, אין פרופרציה בין העליה באי קפה המצומצם ובין אמצעי קליטת העליה בצורותיה השונות. אין זה מקרה שבמעבדות יושבים 250 אלף איש, למרות שהיה כסף במדינת ישראל גם בצור מלוחים מחו"ל וגם בצורות גיוס הון פנימי. גם כוחות עבודה היו בארץ. המספרים הסטטיסטיים מעידים על כך שבכנסו לארץ ב-4 השנים (300 אלף מפרנסים. אם נכפיל זאת פי 4 נקבל 1,200,000 איש. אם כי בכנסו לארץ בשנן 4 שנים 700 אלף איש, הרי אותו מספר של אנשים יצא מהארץ ואנשים אלה השתאירו ברכוש שנמצא בידי האפוסטרופוס וחלק ממנו עדיין אינו מנוצל.

זוהי התמונה, ואנו יודעים שהפתרון למצב זה אינו בשיפורים טכניים זמניים. הפתרון היסודי לכניסת העולים החדשים למעל הייצור מלוי במדיניות הכללית של הממשלה ובייחוד בתכנית הכלכלית החדשה. של הממשלה שלדעתי, היא הגורמת למצב זה.

היו"ר ע' גוברין:

אנו מנסים כאן להגיע למסקנות בטוח הסיכון, ואתה פתחת בו יכוח כללי.

ר. גמלני:

אני פתחתי בהצעה לקיים בירור ואחר כך להגיע למסקנות, וזהו בדיוק מה שאני עושה.

לאור ההערה של היו"ר אני עובר למסקנות. אני מציע, שועדת העבודה תקבל את המסקנות הבאות:

1. האבטלה היא תוצאה סטדיניות הכלכלית החדשה של הממשלה שגרמה:

א. למחסור בהון חוזר לעומת צמצום האסראי ומטילא לצמצום הייצור ופיטורי עובדים;

ב. להקטנת הערך הריאלי של תקציב המדינה אגב ההתייקות ולקיצוץ התעסוקה הממשלתית;

ג. למחסור בחמרי גלם ולקיצוץ נוסף בייצור.

סיבות יסודיות אלו לאבטלה הגבירו עוד יותר את הפיזור בייצור החקלאי והתעשייתי והחמירו את המצב בתעסוקה.

2. אני מציע שהכנסת תטיל על הממשלה לנקוט באמצעים הבאים כפעולה דחופה למניעת האבטלה הגוברת:

א. הרחבת פעולת הממשלה במסגרת תקציב הפיתוח להעסקת פובטלים בחקלאות ובתעשייה;

ג. המרה הפעולה להעברת שוכני המעברות מהלים, בדוניים ופחוניים לסיכוני קבע ולהעסקת הטובטלים בעבודות בניה.

ג. הבטחת חמרי גלם במידה שהתעטיה תוכל לעבוד במלוא כושר תפוקתה.

ד. ביטול כל רשיון ליסוא סחורות מוגמרות הגורם לצמצום הייצור הטקסטי ולגידול האבטלה.

הערה זאת ביחס לחקלאות. אני רוצה להסב את תשומת לב הועדה לעובדה עמידיות הסטטיסטיות (מספר 50) באשר שפחה שטח הפלחה בעל באיזור הנגב ב-20% לעומת השנה שעברה. אין הכוונה לשטח החקלאות היהודית אלא לחקלאות הערבית.

ש. בז'רנו:

ביחס לשאלה של הפולשים והסליטה על מקום השיכון של העולה, אני מבין שתהליכי קשה ורצינית, והיה טוב מאוד אילו אכולנו לכוון את העולה למקום שהמשק צריך אותו ביותר. אבל יש לי ספיקות רבות אמועל ידי המצעים של כפיה אדמיניסטרטיבית גרידה אפשר להתגבר על בעיה זו. אני חושש מפני הפתרון המוצע כגון ובפרט כשאין רוצה לתת לזה תמיכה מוסרית של הועדה. ברמה לי שאיננו מכירים את הבעיה דיה בכדי לתת את תמיכתנו לפתרון המוצע.

במשך 4 שנים עשרות אלפי מטקחות קבלו שיכון קבע או בתים חדשים שנבנו על ידי תקציב הפיתוח או בתים הנמצאים ברשות האפוסטרופוס לנכסי בפקדים. זה ענין של עשרות אלפי משפחות. אני מניח, שמשפחות אלו משלמות משהו בשביל הדיור שאין קיבלו. אני גם מניח, שהקיבוצים משלמים עבור בתים שנבנו אצלם בשביל קליטת עולים חדשים. אני מבין שענין זה נוגע ל-1000 יחידות דיור שהיהן משלמים שכר דירה בכל חודש. זה מכנים משהו, איני יודע אם 4 אחוז או 5. האם אין אפשרות להגיע לידי כך - כי הלא אנו עוברים למסדיניות, שאני מברך עליה, שהמשתכן צריך להשתתף בהוצאות בנין הבית - שהקומפלקס זה של שיכון עולים שנמצא בפרובלימות כאלה, ישא פחות או יותר את עצמו ולא יהיה תלוי בתקציב הפיתוח, כדי להמשיך לבנות 1000 יחידות דיור בכל חודש?

א. שוסטמן:

אין אף אחד המזלזל במאמצי משרד העבודה. אני מרהיב, איני משתתף בדיון זה, אבל אני בטוח, שמשרד העבודה אינו פוסק להלחם עם משרד האוצר ועם משרדים אחרים בכדי לפתור לחלוטין את הבעיה הזאת ששמה המעברות, אין לי כל ספק בדבר, ואיני מתכוון לעשות עכשו בידור על כל המדיניות הכללית של הממשלה, מפילו לא בשטח הסיכון. כי כאשר יבוא תקציב הפיתוח לדיון אפשר להיה לעשות זאת. אני רוצה שנגיע לאיזה שהיא סיכום. אני מקבל את כל ההודעות והאינפורמציות שמסרו לנו נציגי משרד העבודה, ואני מניח שייעשה הכל על מנת להגשים את מה שנאמר פה. אבל אני חושש שיהיה זה לכבוד הועדה אם לפחות בדבר אחד נוציג לא הסקנה כללית שהועדה שמעה את נציגי המשרד ומעודדת את הממשלה להמשיך בדרך זאת, אלא שנאמר: הועדה קובעת שעלמשרד העבודה להציע את התכנית של פנוי יושבי האהלים לפני בא החורף. יש לי הדומם שזה יעזור גם למשרד העבודה בלחצו על משרד האוצר.

כן אני מציע לסחרר אותנו מענין הפליישטות. איני מציע הצעה נגדית, שאין על משרד העבודה לאחוז בממצעים. אבל אנו לא בקקנו את השאלה הזאת כל צרכה, לא הקרבו את הפולשים כדי שנוכל לקבוע הלכות.

אני סמין כי על השיכון מעמסי לא תהיה כל מסקנה, כי לא דנו בשאלה זו.

ג. טברסקי:

האם אני יכולה להבין מדברייך, כאשר אתה מדבר על 8000 משפחות היושבות עדיין באהלים, עד סוף דצמבר לא תשאר אף אחת מהן באהלים?

מר עלם:

זהו בדיוק.

ג. טברסקי:

אם כך, הייתי מציעה שהמסקנה הראשונה שלנו תהיה: ועדת העבודה קיבלה בסיפוק

את הודעת משרד העבודה.

על כמה מדובר?

באשר לענין הפלישה, הייתי רוצה לשאול

מר עלם:

יתכן שבסופו הבא תהיה הערכה מדוייקת, על כל פנים אני מעריך בין 600-800 משפחות.

פולטים אלה יצטרכו לחזור למקום מסוים באו.

ג. טברסקי:

הבעיה היא, אם יהיה סיפול איטי בישראל בכל אחד ואחד באופן מיוחד.

מר עלם:

זה בדיוק מה שנעשה.

חבר הכנסת בז'רנו שאל שאלה נכבדה וחשובה, ~~שאל את הוועדה על~~ שלושה המצבים בברי לקיים מלאכת שיכון יציבה: חומר מחוץ-לארץ, כסף בארץ וכדומה ביצוע ברור שבזמן הראשון שאלת הפועלים גרמה לנו קשיים בקצב העבודה, אבל מאחר שהבנים נבנו על ידי פועלים בלתי מקצועיים, הרי כיום המצב בשטח זה טובה את הדעת בעת ובעונה אחת היתה בניה עצמית בין אם למטרות פרטיות ובין אם למטרות ציבוריות, וזה הצריך כסף וחומרים, וכראש וראשונה כאדם מקצועי, אולם כיום ישנה האטה בבניה, ובעית הפועלים איננה הטכרע. בעית החומרים נשארה באותו מצב, וזוהי הגבלה גדולה לקצב הבניה.

לשאלת חבר הכנסת בז'רנו, מדוע אי-אפשר מתוך הקומונליזציה של הכספים והחומרים לסמן את הבניה החדשה - הרי ישנם שני חלקים, אחד בידי האפוסטרופוס ואחד שבנה אגף השיכון. אשר לחלק הנמצא בידי האפוסטרופוס, ישנה בעיה שכר הדירה שאיננה בעיה פשוטה, מאחר שכר הדירה שנקבע בשנת 1951 אינו משתנה כל הזמן. בדירות של יפן וחפיפה הטכניסות שני סליון ל"י לשנה שכר דירה, חלק מהן נמצא במצב שאינו מזהיר כל כך ספייציית ההזנחה והתיקונים שיש לעשותם, ולכן האפוסטרופוס מזה שנתיים אינו יכול לפנות מן הכסף הנכנס כשכר דירה כל סכום לפעולה חיצונית. בראשית היה מעביר האפוסטרופוס עודף כסף לפעולת המסק החלקאי שלו, ובזמן אחרון אינו יכול לעשות גם זה. הכסף המתקבל משכר דירה נשאר כמעגל התיקונים. במידה שיחולו שינויים בשכר הדירה בכלל, תבוא רווחה גם למסק האפוסטרופוס, ומסק זה יוכל לתת עודפים לפעולה חיצונית בין אם לשיכון ובין אם לדבר אחר.

אשר לבתים שנבנו על ידי הממשלה, הרי אלה שנבנו בהתישבות למושבי חרשים עדיין אינן מחזירים כסף מתוך המסק, כי המסק עוד לא הוטלם. ברור, שלגבי השנתיים הללו זה לא היה מקור מחזיק לבניה חדשה. הבתים שנבנו מחוץ לתחום ההתישבות מחלקים לשניים: (א) מתחום שנבנו באמצעות החברות על יסוד מלכצתא שהממשלה נתנה או למשכנן או לחברה, ראלה הם סכומים מחוזרים, וברור שבשנה זו הם מתחילים להיות בקנה מידה רציני, כל כמה שהיקף הדירות גדול יותר. (ב) דירות אחרות

שאף הסיכון בנה והעולה קיבל ללא כל תשלום שהוא, מפני שהוא לא
רכס את הדירה, ולא הייתה שיטת פקדונות.

כל הסכומים בין מתוך המסכנתאות ובין מתוך
שכר הדירה הם סכומים החייבים למעגל האוצר באופן פחות או יותר נורמאלי
אשר האגראאצקבע אוד בשנת 1949 בין 3 ל-5 ל"י היחידה, ושכר הדירה
כיום מתנועע קצת למעלה מזה.

המכרם של 50 מליון ל"י המוזכר בתקציב הפיתוח,
הכנסה מכירת בתים, יבוא על ידי כך שהדירות תמכרנה לעולים. כל היושבים
בסיכון שכר, בין אם בברזיל ובין אם בצרפתים, כל אחד מהם יסלם שכר
דירה מסוימים, אבל לעת עתה שכר דירה זה באכל על ידי הוצאות מסביב
לסיפון במקומות שאינם מסולבים במידה מספקת במערכה המוניציפאלית.

היו"ר ע. גוברין:
מה שנוגע לדירות הנמצאות ברשות האפוטרופוס,
ברצוני להודיע שאילו הזמנו את האפוטרופוס
היה עמם להופיע לפני הוועדה ולטעון לה דו"ח. בתכנית היא, כאשר
נדרש על שכון עממי, נזמין גם את האפוטרופוס כי יש קשר בין הדברים.

עכשיו ברצוני לטאול, אם נוציא את ענין
הפולסים, האם תתקבלנה ההמלצות שאני הבאתי לפניכם בענין הסיכון?

א. סגור:
אני חושב שכולנו נוכל להסכים, שחבר הכנסת
בז'רנו העיר הערה חשובה. אינני חושב
שזה יזיק אם נוסף החלטה. מסדר העבודה צריך לנקוט בצעדים הדרושים
כדי לחבטיה הכנסות הוצאות לאותם מבנים שמסר לסכירה.

היו"ר ע. גוברין:
נביח, שלענין זה בחזור ביטיבה הבאה, אני
טואל אם ההצעות שהבאתי לפניכם בענין הסיכון,
האם אני יכול לנסח אותן ולהנחין על שולחן הוועדה?

ד. כסאבני:
אני שומר לעצמי את הזכות להגיש מסקנות
סלי ליטיבה הבאה.

היו"ר ע. גוברין:
סמורה לך זכות זאת.

הוחלט, שהיו"ר יביא ליטיבה הבאה את נוסח ההצעות
כפי שהגיע אותן ביטיבה זאת.

היו"ר ע. גוברין:
היטיבה הבאה התקיימה כיום שליסי הבא בטעה 10.30.